

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 28 kwietnia 2026 r. w Warszawie na skutek wniosku obrońcy skazanego K. P.

o zbadanie spełnienia przez SSN Zbigniewa Kapińskiego

wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie II KK 365/24

w sprawie z kasacji obrońcy skazanego K. P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2 czerwca 2023 r., II AKa 243/21,

na podstawie art. 29 § 10 i 11 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym

1. odrzuca wniosek;

2. zawiadamia o odrzuceniu wniosku Okręgową Radę Adwokacką w W.

(K.W.)

UZASADNIENIE

1. W dniu 7 sierpnia 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja obrońcy skazanego K. P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2 czerwca 2023 r., wydanego w sprawie II AKa 243/21. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygnaturą akt II KK 365/24.

Zarządzeniem z 8 stycznia 2026 r. do rozpoznania tego środka zaskarżenia wyznaczono skład pięciu sędziów Sądu Najwyższego w osobach:

- SSN Zbigniewa Kapińskiego (przewodniczący),
- SSN Anny Dziergawki (sprawozdawca),
- SSN Adama Rocha,

- SSN Stanisława Stankiewicza i
- SSN Ryszarda Witkowskiego.

Zawiadomienie o wyznaczeniu składu rozpoznającego kasację obrońca skazanego K. P. odebrała 23 stycznia 2026 r.

2. W dniu 29 stycznia 2026 r. obrońca skazanego złożyła, na podstawie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: „u.SN”), wniosek o stwierdzenie, że SSN Zbigniew Kapiński nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności sędziowskiej w sprawie II KK 365/24 i w konsekwencji domagała się jego wyłączenie od rozpoznania tej sprawy. Tożsame wnioski obrońca skazanego zgłosiła również w odniesieniu do trzech innych członków składu orzekającego.

W uzasadnieniu wniosku wskazała, że sprawa skazanego była wielokrotnie przedstawiana jako sukces rządzącego wówczas obozu politycznego, w tym Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego. Ponadto fakt, że matka skazanego była aktywnym prokuratorem był wykorzystywany do celów wizerunkowych. Okoliczności te nadają sprawie szczególnego wydźwięku.

Obrońca skazanego wywiodła, że w sprawie II KK 365/24 istnieje uzasadniona obawa rażącego naruszenia zasady *nemo iudex in causa sua*, ponieważ w kasacji złożonej na korzyść skazanego podniesiono m.in. zarzut nienależytej obsady Sądu Apelacyjnego w Warszawie rozpoznającego apelację w sprawie, w związku z udziałem w wydaniu orzeczenia sędziów powołanych na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a SSN Zbigniew Kapiński został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie, który został ukształtowany przepisami powołanej w zarzucie kasacji, ustawy. Ta okoliczność – zdaniem obrońcy skazanego – wzbudza uzasadnione wątpliwości co do bezstronności SSN Zbigniewa Kapińskiego u postronnego obserwatora.

Obrońca skazanego podkreśliła również, że okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. prowadziłyby,

gdyby sędzia ten zasiadał w składzie rozstrzygającym sprawę, do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji), a także do przyjęcia, że sąd z jego udziałem będzie sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

W ocenie obrońcy skazanego udział SSN Zbigniewa Kapińskiego w składzie orzekającym w tej konkretnej sprawie nie gwarantuje zachowania niezawisłości i bezstronności, a w konsekwencji konieczne jest jego wyłączenie od rozpoznania sprawy II KK 365/24.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Zgodnie z art. 29 § 5 u.SN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności sędziego).

4. Artykuł 29 § 9 u.SN stanowi, że wniosek inicjujący test niezawisłości i bezstronności sędziego powinien – pod rygorem jego odrzucenia bez wezwania do usunięcia braków formalnych (art. 29 § 10 u.SN) – czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5 (pkt 1) oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie (pkt 2). Skoro w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, oczywiste jest, że nie wystarczy przytoczenie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w szczególności ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej), nawet wraz z okolicznościami postępowania po powołaniu (przykładowo czynności jurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi),

które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (zamiast wielu postanowienie SN z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22 wraz z licznymi zarządzeniami powołanymi w jego uzasadnieniu, postanowienia SN: z 22 marca 2023 r., III KB 11/22; z 8 stycznia 2024 r., II KB 26/23; z 14 marca 2025 r., III CB 84/24; z 10 kwietnia 2025 r., III CB 12/25; z 30 kwietnia 2025 r., III CB 130/24, i z 17 listopada 2025 r., III CB 132/25).

5. Wniosek skarżącego w sprawie II KK 365/24 w sposób oczywisty nie czyni zadość tym wymaganiom; zgłoszony wniosek ma *de facto* charakter abstrakcyjny. Wprawdzie obrońca skazanego wskazała na okoliczności towarzyszące powołaniu SSN Zbigniewa Kapińskiego (powołanie w ramach wadliwego postępowania konkursowego, z rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa wyłonionej w trybie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw), jednakże powołane okoliczności towarzyszące powołaniu SSN Zbigniewa Kapińskiego mają charakter ogólny i mogłyby określać ocenę dochowania standardu niezawisłości i bezstronności w każdej sprawie rozpatrywanej przez każdego sędziego powołanego na urząd od 2018 r., co w oczywisty sposób ignoruje brzmienie art. 29 § 5 u.SN.

Argumentacja podniesiona we wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Zbigniewa Kapińskiego wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie II KK 365/24 w istocie koncentruje się na – występującej zdaniem obrońcy skazanego – systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której wnioskodawca upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie wymienionej wyżej ustawy nowelizującej z dnia 8 grudnia 2017 r. Tymczasem nie ulega wątpliwości, że przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego w świetle art. 29 § 5 u.SN należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych (ustawowych) rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania, odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Obróńca skazanego nie wskazał również żadnych okoliczności, które wystąpiły po powołaniu SSN Zbigniewa Kapińskiego i mogłyby podważać zaufanie do jego bezstronności i niezawisłości w sprawie II KK 365/24. Nie ulega wątpliwości, że obrońca skazanego nie przedstawiła, a w konsekwencji również nie uprawdopodobniła jakoby postępowanie SSN Zbigniewa Kapińskiego po powołaniu na urząd sędziego Sądu Najwyższego – w szczególności jego czynności jurysdykcyjne, prejurysdykcyjne, oświadczenia i wypowiedzi w sferze publicznej czy inna działalność publiczna – świadczyły o braku niezawisłości i bezstronności.

Brak bezstronności oznacza stronniczość, to jest sprzyjanie jednej ze stron jakiegoś sporu, a brak niezależności – zależność, czyli pozostawanie względem kogoś w takiej relacji, że osoba ta ma wpływ na działania osoby od siebie zależnej. Obróńca skazanego nie wyjaśniła, jak opisane przez nią okoliczności powołania miałyby wpływać na Sędziego objętego wnioskiem – której stronie (i dlaczego) miałby on sprzyjać, ani od kogo (i z jakich względów) miałby być zależny. Argumentacja wniosku koncentrowała się na zarzutach o charakterze ogólnym i systemowym, odnoszących się do modelu powoływania sędziów po 2017 r., a nie do indywidualnych cech, zachowań lub decyzji konkretnego sędziego – w okolicznościach sprawy SSN Zbigniewa Kapińskiego.

Wreszcie obrońca skazanego nie podała w jaki sposób kwestionowany przez nią tryb powołania sędziów, w tym również SSN Zbigniewa Kapińskiego, mógłby mieć wpływ na wynik sprawy. Niewystarczające jest bowiem poprzestanie na stwierdzeniu, że okoliczności związane z powołaniem SSN Zbigniewa Kapińskiego mogą doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, ponieważ został powołany na urząd po 2018 r. Niewystarczające jest również ogólnikowe stwierdzenie, że sprawa była wykorzystywana do celów wizerunkowych przez ówczesnych rządzących. Wyraźnie należy podkreślić, że wątpliwości co do braku niezawisłego i bezstronnego orzekania nie mogą być również wywodzone z wystąpienia tak ogólnikowo ujętych, wspólnych elementów dotyczących okoliczności powołania SSN Zbigniewa Kapińskiego i sędziów rozpoznających sprawę skazanego w postępowaniu apelacyjnym.

Braki te zgodnie z art. 29 § 10 zd. 1 u.SN stanowią podstawę do odrzucenia wniosku.

6. Zgodnie z art. 29 § 10 u.SN odrzuceniu podlega wniosek niespełniający wymagań, o których mowa w § 9, złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny. Wprawdzie w niniejszej sprawie wydane zostało zarządzenie Przewodniczącego Wydziału II z upoważnienia Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej o przyjęciu wniosku, oczywiste jest jednak, że dostrzeżenie niedopuszczalności wniosku na późniejszym etapie nie wyłącza obowiązku jego odrzucenia (art. 29 § 5-6 u.SN w zw. z art. 430 § 1 k.p.k.). Równie oczywiste jest, że sprawność i efektywność postępowania wymaga dokonania kontroli dopuszczalności wniosku na możliwie wczesnym etapie postępowania wnioskowego, bez konieczności angażowania w procedurę oceny dopuszczalności całego składu wyznaczonego (wylosowanego) do dokonania oceny merytorycznej. Gdyby jednak kontrola na wcześniejszym etapie okazała się nieskuteczna, a niedopuszczalny wniosek trafił na posiedzenie wyznaczone w trybie art. 29 § 15 u.SN, wówczas z tych samych powodów również powinien być odrzucony, wówczas przez pięcioosobowy skład Sądu Najwyższego. W niniejszej sprawie doszło do odrzucenia wniosku (a nie pozostawienia wniosku bez rozpoznania, jak mógłby sugerować art. 430 § 1 k.p.k.), albowiem art. 29 § 10 u.SN określający treść decyzji procesowej ma pierwszeństwo przed rozwiązaniami przewidzianymi w przepisach stosowanej odpowiednio – na mocy art. 29 § 24 u.SN – procedury karnej. W judykaturze Sądu Najwyższego rozstrzygnięto przy tym, że art. 29 § 15 u.SN określa skład właściwy do merytorycznego rozpoznania wniosku, natomiast w odniesieniu do rozstrzygnięć o charakterze formalnym (np. odrzucenia wniosku) przepisów określających skład sądu poszukiwać należy w przepisach właściwej procedury. W konsekwencji orzeczenie w sprawie wydał sąd w składzie jednoosobowym przewidzianym w art. 30 § 1 *in principio* k.p.k. w zw. z art. 29 § 24 u.SN (postanowienie SN z 12 listopada 2025 r., I ZB 76/25).

7. Stosownie do art. 29 § 11 u.SN o odrzuceniu wniosku niespełniającego wymagań, o których mowa w art. 29 § 9 u.SN, Sąd Najwyższy zawiadamia właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy pełnomocnik. Uwzględniając siedzibę kancelarii adwokata składającego wniosek, należało zatem zawiadomić Okręgową Radę Adwokacką w W.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.W.)

[r.g.]